

## СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Виляна Русева

на дисертационен труд на КРИСТИАНА НИКОЛАЕВА ЧЕШМЕДЖИЕВА

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки“ при факултет „Мениджмънт и маркетинг“ към Стопанска Академия „Д.А. Ценов“ – Свищов, професионално направление 3.8. „Икономика“, докторска програма „Маркетинг“

Тема: **КОМУНИКАЦИОННИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПОЗИЦИОНИРАНЕ НА УЧИЛИЩЕ В ДИГИТАЛНА СРЕДА**

Научен ръководител: **Доц. д-р Иван Рашков Марчевски**

### 1. **Общо описание на предоставените материали.**

Материалите за защита на докторска дисертация, предоставените от Кристиана Николаева Чешмеджиева, а именно финализиран труд, автореферат и представени и публикувани брой статии и доклади на национални и международни научно-практически конференции, са в съответствие с изискванията на нормативните документи, и показват готовност за допускане до защита.

### 2. **Данни за дисертанта.**

Образователното и професионалното развитие на кандидатката започва през 2014 г., когато постъпва в Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – гр. Свищов, където в периода септември 2014 – юни 2018 г. се обучава в ОКС „бакалавър“ по специалност „Международни икономически отношения“. Успоредно с висшето си образование, в периода септември 2016 – октомври 2017 г. придобива професионална квалификация по „Икономическа педагогика“ в същото висше училище.

В периода септември 2017 – юни 2018 г. кандидатката разширява знанията и компетентностите си в областта на съвременния маркетинг чрез специализация по „Дигитален маркетинг“ в Софтуерен университет. След завършване на бакалавърската си степен продължава образованието си в Нов български университет – гр. София, където от октомври 2018 г. до май 2020 г. придобива ОКС „магистър“ по „Рекламен мениджмънт и визуален брандинг“.

През 2021 г. кандидатката надгражда професионалната си подготовка с квалификация „Сътрудник в маркетинговите дейности“, придобита в Софтуерен университет. От септември 2022 г. продължава академичното си развитие като докторант по „Маркетинг“ в Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – гр. Свищов.

Паралелно с обучението си в докторската програма, през периода 2023–2024 г. кандидатката придобива следдипломна квалификация по „Информатика и информационни технологии“ във Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“.

Професионалният опит на кандидатката започва през 2014 г. като технически сътрудник, с отговорности в областта на административната, техническата и рекламната дейност. Впоследствие професионалното ѝ развитие се насочва към маркетинга и дигиталните комуникации, като натрупва практически опит в медийното планиране, управлението на социални медии, рекламните кампании, анализа на аудитории и комуникацията с партньори и инфлуенсъри.

От 2022 г. развива и педагогическа дейност, която впоследствие съчетава с работа в областта на социалните медии и дигиталния PR. В периода 2023–2026 г. работи и като експерт по маркетинг, а от 2026 г. развива собствена предприемаческа инициатива в сферата на образованието и дигиталните технологии.

**Професионалният път на кандидатката очертава последователно развитие и надграждане на практически компетентности в областта на маркетинга, дигиталните комуникации, рекламата, социалните медии и образованието. Налице е съчетаване на практически маркетингов опит с педагогическа дейност и предприемаческа инициатива, като през последните години се наблюдава ясно изразена специализация в областта на дигиталния маркетинг, създаването на съдържание и управлението на комуникации в дигитална среда.**

### **3. Оценка на съдържанието на дисертационния труд**

Дисертационният труд е структуриран в три логически взаимосвързани глави, които последователно преминават от теоретичното изясняване на изследвания проблем към разработването на концептуален модел и неговото апробиране в реална образователна среда. Тази структура съответства на поставената цел и позволява проследяване на авторовата логика от теоретичната постановка до практическата проверка на предложените решения.

**Първа глава** има теоретико-аналитичен характер и е посветена на позиционирането на образователните институции в дигитална среда. Разгледани са същността и особеностите на позиционирането, развитието на дигиталната среда, ролята на социалните медии и трансформацията на комуникационните стратегии на училищните институции. Анализът позволява на авторката да обоснове необходимостта от стратегическо управление на дигиталното присъствие на училището и създава концептуалната основа за последващото изграждане на собствен модел.

**Втора глава** има подчертан методологичен характер и представлява съществена част от дисертационното изследване. В нея е разработен концептуален модел за реализация на позиционната стратегия на училището в дигитална среда, който интегрира анализ на средата, формулиране на позиционна цел, анализ на целевите аудитории, изграждане на институционална идентичност, избор на дигитални канали, разработване на комуникационна стратегия, управление на репутацията, измерване на ефективността и последваща оптимизация. Съществено достойнство е цикличният характер на модела и включването на обратна връзка като основание за адаптиране на стратегическите решения.

В тази глава е отделено внимание и на профилирането на основните целеви публики, спецификата на поколенията Z и Alpha, ролята на родителите като стратегически вземащи решения, избора на комуникационни канали и системата от показатели за оценка на ефективността. По този начин авторката търси връзката между характеристиките на аудиторията, съдържанието, комуникационните канали и измеримите резултати от дигиталното позициониране.

**Трета глава** има практико-приложен характер и е насочена към апробиране на предложения модел в реална училищна среда. Чрез казусен подход и анализ на вторични количествени данни и маркетингови метрики е направена оценка на приложимостта на разработената концептуална рамка. Анализирани са резултатите от използването на различни комуникационни канали и са формулирани конкретни препоръки за SMART цели, KPI, комуникационен календар, мултиканален подход, адаптиране на съдържанието и управление на дигиталните рискове.

Като цяло съдържанието на дисертационния труд демонстрира добра връзка между теоретичните постановки, разработения модел и неговото практическо приложение. Особено положително оценявам стремежа на авторката да превърне теоретичните постановки за дигиталното позициониране в практически приложим управленски инструмент за училищните институции.

#### **4. Оценка на научните и научно-приложните приноси**

Приемам представените от авторката приноси, като считам, че те имат предимно **научно-приложен и приложен характер**.

Като основен принос може да бъде определено адаптирането и систематизирането на концепции от маркетинга, бранд мениджмънта и дигиталните комуникации към спецификата на училищните институции. Съществен резултат е разработването на концептуален модел за реализация на позиционната стратегия на училищна институция чрез дигитални комуникационни инструменти. Положително следва да се оцени и систематизирането на показатели за оценка на ефективността на дигиталната комуникация, както и апробирането на предложения модел в реална училищна среда.

Практическата стойност на разработката се засилва от формулираните конкретни препоръки за управление на дигиталното присъствие – използване на SMART цели, изграждане на KPI система, комуникационен календар, адаптиране на комуникацията към спецификата на отделните платформи, мултиканален подход и управление на рисковете в дигитална среда.

#### **5. Критични бележки и препоръки**

Базирайки се на вече направените констатации за изпълнение на количествените и качествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доктор“, нямам критични бележки и въпроси към представените материали по конкурса и цялостното представяне на кандидата.

Бих отправила препоръка за развиване на възможностите за генерализиране на получените резултати към различните типове училищни институции, в бъдещо развитие на изследването би било полезно предложеният модел да бъде апробиран върху по-голяма извадка от училища и да бъде допълнен с първични количествени и качествени данни.

Отправените препоръки имат преди всичко препоръчителен характер и не поставят под съмнение общата положителна оценка на разработката.

### **Заключителна оценка**

Дисертационният труд представлява актуално и практически ориентирано изследване на проблематика с нарастващо значение за управлението на съвременните образователни институции. Авторката демонстрира познаване на теоретичните постановки в областта на маркетинга, позиционирането и дигиталните комуникации и способност да ги адаптира към спецификата на училищната среда.

Разработеният концептуален модел, неговото апробиране и формулираните практически препоръки дават основание да се приеме, че поставената изследователска цел е постигната, а основните задачи са изпълнени. Резултатите от апробирането показват приложимостта на модела в конкретна образователна среда, като същевременно авторката очертава възможности за неговото последващо разширяване и тестване в различни училищни институции.

Макар да не познавам лично кандидатката, следя с интерес нейното професионално развитие и публичните ѝ изяви в областта на образованието, дигиталните технологии и предприемачеството. На базата на личния ми преподавателски и менторски опит и дългогодишната ми работа с ученически отбори от системата на средното образование мога да изразя своето положително впечатление от нейната активност, последователност и стремеж към въвеждане и популяризиране на иновативни образователни практики.

Считам, че Кристиана Чешмеджиева е изградила разпознаваем професионален образ, а нейното медийно и публично присъствие носи допълнителна стойност към цялостния ѝ професионален профил. Особено положително впечатление прави способността ѝ да свързва образованието с дигиталните технологии, медийната грамотност и съвременните комуникационни подходи и да достига чрез своята дейност до по-широка професионална и обществена аудитория.

Убедена съм, че успешното завършване на настоящия етап от нейното академично развитие ще бъде ценно постижение и за Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, която по този начин подкрепя развитието на млади специалисти, съчетаващи научните търсения с активна практическа и обществена ангажираност. Пожелавам на Кристиана Чешмеджиева да продължи последователно своето развитие

в академичната кариера, като пренася натрупания практически опит, новаторския подход и професионалната си енергия в бъдещата си преподавателска и научноизследователска дейност.

Въз основа на качествата на дисертационния труд, постигнатите резултати и формулираните научно-приложни приноси давам положителна оценка на представената дисертация и подкрепям присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на кандидатката.

11.09.2026г.

Гр. Бургас

Подпис

Доц. д-р Виляна Русева